

mechanisms of the realization of the associative potencies of poetisms with the archetype 'kinship' in the context of poetry language history in its folkloric and literature expressions.

Key words: archetype, association, associative and figurative connection, associative and figurative model, poetism, seme.

Стаття надійшла до редакції 20.12.2013 р.

Прийнято до друку 27.12.2013 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Должикова Т. І.

Н. І. Музиченко (Ніжин)

УДК 81'373:821.161.2

**ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНА ВЕРБАЛІЗАЦІЯ
ЖАЛЮ ТА БОЛЮ У ТВОРЧОСТІ ГРИГОРА ТЮТЮННИКА**

Вербальне представлення психоемоційного наповнення внутрішнього світу письменника лінгвозасобами через образи персонажів – складне і водночас надзвичайно цікаве мовознавче явище. Емоційні стани особистості в художньому творі залежать від умов її існування, індивідуального світосприйняття, авторського бачення, а також ряду інших обставин. Образне слово – найкращий вербальний виразник суб'єктивних емоцій (стресів, настроїв, афектів) в авторському тексті. Дослідження різних засобів вираження почуттів та їх комунікативних особливостей засобами мови, зокрема концептами, – важливе й актуальне завдання сучасної лінгвістичної науки.

Ідіостиль кожного автора формується певним набором ключових концептів, репрезентованим найрізноманітнішими лексико-граматичними одиницями, відібраними із загальнонаціонального мовного фонду.

Психоемоційна картина художнього письма відомого українського письменника, майстра новели, „великого людинознавця” Григора Тютюнника представлена словесною базою, вираженою переважно через особливі неординарні концепти *болю* і *жалю*. Цьому відповідає й екзистенціальна природа сутності митця, формування його світогляду через „психологічну дитячу травму” [Висоцька 2000: 4]. У цьому сенсі творчість Григора Тютюнника потрібно розглядати як художньо відтворену реакцію душевного болю через слово. Про це переконливо свідчить і роздратоване зізнання автора: „*Та є! Є! Повна душа болю! Передаю секрет – біль...*” [Даниленко 2008: 45].

Творчий доробок письменника, безперечно, заслуговує на окреме дослідження із специфіки вираження внутрішніх станів персонажів за допомогою мовних засобів. Для лінгвостилю Григора Тютюнника

характерне багатство лексики, синонімів, фразеологізмів, влучних і дотепних висловів, адже, як відомо, він майстер художньої, передовсім словесної, деталі.

Мовна картина творів митця розглянута в різних аспектах дослідниками, але переважно всі вони роблять акцент на літературознавчих проблемах художнього світосприйняття, тоді як багатство словесної виражальної спадщини часто залишене без розгляду. Хоча заслуговують на увагу в цьому контексті дослідження Т. Аврахова [Аврахов 1992: 46], В. Литвина [Литвин 1998: 7 – 9], Р. Мовчан [Мовчан 2001: 1 – 3], Л. Мороз [Мороз 1991: 107], Л. Петленко [Петренко 2009: 16 – 21] та ін. Проте лексико-граматичне словесне вербальне вираження окремих концептів у творчому доробку письменника не вивчав ніхто. Про особливості „больового” світовідчуття автора в контексті художньої творчості писали свого часу В. Даниленко („енергія болю”) [Даниленко 2000: 27 – 29], О. Мусієнко („повна душа болю”) [Мусієнко 1994: 3].

Мета наукової розвідки – аналіз концептів *біль* і *жаль*, зокрема їх лексико-семантичне вербальне вираження в авторській картині світу як виразних ідентифікаторів ідіостилу Григора Тютюнника. У дослідженні передбачено виконання таких завдань: 1) з’ясування особливостей вираження внутрішнього стану персонажів у творах через систему ключових концептів; 2) характеристика лексико-граматичного оформлення образного сприйняття *болю* і *жalu* крізь авторський погляд; 3) визначення основних домінантних рис у вербалізації лексем *біль* і *жаль* у художній лінгвокартині письменника; 4) виявлення культурної ментальної специфіки образів *жalu* і *болю* в текстах автора.

Матеріалом дослідження слугувала текстова палітра художньої творчості письменника, передовсім новелістичної, зокрема його твори „Три зозулі з поклоном”, „Зав’язь”, „Климко”, „В сутінки”, „Кізонька”, „Оддавали Катрю”, „Холодна м’ята” та ін.

Звичайно, будь-яка індивідуальна мовотворчість підкорена законам загальнонаціональної мови, тому письменник актуалізує ті окремі загальномовні значення мовних одиниць, що становлять особливу вагу для нього особисто. Через індивідуально-авторські асоціації відбувається нашарування індивідуальних смислів на загальномовні (об’єктивно-мовні) значення, шукаючи нові форми (образи), письменник розкриває взаємодію загальномовних та індивідуально-авторських значень у слові. Така взаємодія має на меті розкриття „експресивних потенцій слова” та „реалізацію його семантико-стилістичного ефекту”. У художньому ідіолекті Григора Тютюнника особливу роль відіграють ті одиниці мови, що передають почуття, емоції, внутрішній світ людини. Відбираючи засоби із загальномовного фонду, письменник прагне відшукати такі мовні форми, які б допомогли створити образ неабиякої емоційно-експресивної сили, передати авторську цільову настанову. Надзвичайна увага до найтонших душевних поривань людини веде автора „вглиб” почуття, спонукає до споглядання світу крізь призму

внутрішнього, крізь переплетіння почуттів, емоцій переживань, думок, схованих в „потаємках душі”. Як елемент парадигми страждання, що посідає чільне місце в творчості багатьох українських письменників [Бондаренко 1995: 49], біль займає свою позицію серед головних психофізіологічних ознак української ментальності. Універсальними ознаками болю є такі його особливості, пов’язані з характером почуття, як сила, інтенсивність, локалізація. Ці характеристики, зафіксовані в мовних знаках, можуть практично однаково застосовуватися для передачі фізичного почуття або почуття зі сфери душевних переживань.

Науковці неодноразово звертали увагу на тяжіння Григора Тютюнника до трагедійних ситуацій, до неблагополучних людських доль. Це зумовлено, очевидно, виразною екзистенціальною специфікою творчого начала митця. Сам автор писав у щоденнику: *„І що я в господа за людина!!! Ні в чому немає мені ані міри, ані втіхи – ні в любові, ні в стражданні, ні в захопленнях, ні в сумі пекельному. Неприкааний я. Все б вирвати з душі й оновитися, все б спочатку почати, та несила”*. Як справжній художник, він, звичайно, не міг пройти повз душевний біль і скруту, не відгукнутись на рани чиєїсь душі. Та, відтворюючи їх, письменник завжди спрямовував свій ідейно-художній пошук на головне – виявлення високих моральних якостей людини свого часу. Хоча біль – не єдиний творчий першопоштовх, адже первісними імпульсами творчого акту можуть бути переживання поетичного настрою, наслідування, одкровення, звільнення від ваги історичної пам’яті, від мрій, втеча від дійсності, бажання самоствердитись тощо [Висоцька 2000: 4]. Тому акцент на больових і жалісних відчуттях свідчить про особливий тип індивідуального стилю автора. *„Іноді я відчуваю людину, як рана – сіль”* – це не порожні слова, а вміння (чи присуджений долею обов’язок?) узяти на себе всю ваготу трагізму своєї доби, пропустити через власне серце весь драматизм існування людини.

У світі героїв Григора Тютюнника немає радості, завойованого щастя, обов’язкового для літератури 60 – 70-х років. І в художньому світі письменника домінують найчастіше почуття суму, образи, страху. Рідко трапляються в його текстах слова синонімічного лінгворяду „веселий”, „радісний”, „щасливий”, що вкотре переконає нас у трагічному, болючому, жалісливому світовідчутті новеліста.

Зауважимо, що текстова фраза Григора Тютюнника по-особливому містка, образна, насичена спостереженнями, часто вона художньо деталізована, доволі лаконічна, інколи її може бути сприйнято як самостійну новелу. Цю тенденцію спостерігаємо у вербалізації концептів *біль* і *жаль* у митця. У Тютюнника концепти *біль* і *жаль* часто перебувають в одному семантично вербалізованому полі, вони реалізовані лексемами *біль*, *мука*, *терпіння*, *страждання*.

Спеціальними мовноекономічними засобами для вираження емоцій у лінгвосвідомості українців є інтонація та вигуки. Цими засобами часто послуговуються герої творів письменника, демонструючи свій

внутрішній психологічний стан. Ось, наприклад, за допомогою первинних вигуків *Боже!*, *Мамо!*, *Ну!*, *Ой!*, *Ох!* *I-i-ix!* персонажі Тютюнника передають свої емоції, зокрема *жаль* чи *біль*, пор.: *Боже! Боже, де твоя воля! Дитина через той клятий гвинт руки позбулася, а він отаке верзе.* [Тютюнник 2009: 142]; *Мамо!* – крикнув Василько, але замість власного голосу почув лише глухе белькотіння. У скронях *стало боляче* й задзвеніло – тоненько, немов десь далеко сурмила сурма... [Тютюнник 2009: 88]; *Ну!* – вже закричав Василько. – *Ну! Ну!* [Тютюнник 2009: 87]; *Ой людоньки!.. Ой людоньки!..* – тільки й вистогнала [Тютюнник 2009: 355]; *Ох, сину, сину,* – тихо й охрипло, уже без сліз тужила Степанова мати, затуливши очі чорною проти сивини долонею, *прости мене, моя дитино, що в такий короткий світ тебе вивела* [Тютюнник 2009: 359]; *I-i-ix!* Треба було таки надіти комбінезон, хай він пропаде! [Тютюнник 2009: 265]. Варто зазначити, що вигуки не мають якоїсь чітко вираженої семантики, а проявляють себе у певній ситуації. Тому вищеназвані вигуківі формули можуть виражати не тільки біль, сум, жаль, а й паралельно відтворювати якісь додаткові почуття, часто навіть позитивного плану. Крім того, вигуківі конструкції загалом є стилістично обмеженим засобом вираження почуття *жалью*, оскільки характерні вони здебільшого для побутового мовлення. Насиченість ними мовної тканини художніх творів письменника переконливо вказує на особливість ідіостилю митця, з іншого боку, ознакою цього може бути простота мовлення письменника, його зацікавленість селянською побутовою тематикою.

До спеціальних засобів, що допомагають письменникові швидко й точно передати почуття *болю* / *жалью* героя, належать лексичні одиниці, які представляють різні частини мовні категорії: *сум*, *жаль*, *шкода*, *печально*, *стражденно*, *жальбно*, наприклад: *І обом їм робиться трохи сумно, бо знають, що таки не буде, то мовчать* [Тютюнник 2009: 155]; *Сумно, дуже сумно, товариші,* – сказав голова, складаючи папір... [Тютюнник 2009: 361]; *Назад ішли помалу, бо Павло таки добряче натрудив ноги, ледве переставляв їх і думав із жалем:* „Якби ота перша не втекла, якраз нормально було б” [Тютюнник 2009: 267]; *А жаль.* Процент на книжці ростуть, як гриби навколо пенька [Тютюнник 2009: 282]; *А жаль той щоденний – і до нього, і до себе* [Тютюнник 2009: 353]; *Вона була в новій кофті строкатій, зап'ята святковою квітчастою хусткою, низько і через щоку, мовби в неї боліла вся голова, – страдницьки, печально, по-вдовиному зап'ята* [Тютюнник 2009: 399]; *Рибалці було шкода дядька* [Тютюнник 2009: 396]; *Стоїть, сутулий, біля печі, поскубуючи той сивий недопалок, і жальбно, по-дитячому усміхається до неї* [Тютюнник 2009: 176]; *Вона побачила його вже з тамбура, притисла вільну, без прапориців, руку до грудей і дивилася на нього, стражденно, жальбно усміхаючись* [Тютюнник 2009: 295]; *Миколко, а я? – жальбно шепоче Соня* [Тютюнник 2009: 299]. Як бачимо, концепт *біль* у художньому слові Григора Тютюнника взаємовиражений

через інший не менш важливий концепт – *жаль*, використання останнього набагато частотніше й семантично розгалуженіше специфічною лексичною базою.

Для точного відтворення душевного стану героя митець уживає лексеми на позначення психоемоційних явищ, що викликають почуття *болю*. Зокрема, це спільнокореневі лексеми **біль, болить, болісно, болісні, наприклад: А вночі, перевертаючись з боку на бік, сичав, скімлив від болю й гарячково, спросоння дряпав стіну нігтями** [Тютюнник 2009: 197]; *Йому й на думку не спадало, що Марфі болить на нього дивитися, старого, виснаженого роботою, сухоїжею та безсонням од думок, як би то примножити своє добро* [Тютюнник 2009: 227]; *На мить я побачив у прозеленкуватій пільмі його бліде обличчя з болісними зморшками побіля рота* [Тютюнник 2009: 74]. Неодноразово лексеми, що реалізують образ болю в лінгвостилі письменника, репрезентовані градаційними конструкціями, що зроблено, вірогідно, з метою „наростити” відчуття болю через прозове слово.

Часто аналізовані концепти постають як художні деталі або функціонують у їхньому складі, набуваючи виразного, лаконічного характеру та створюючи стан взаємопереживання: **болісні зморшки побіля рота** [Тютюнник 2009: 74]; *Очі мамині сухі, голос ані здригнеться, і я чую за ним: спогади її не щемлять їй і не болять – вони закам’яніли* [Тютюнник 2009: 58]. Такі лексеми в реченні точно передають емоції мовця, але потрібно наголосити на тому, що значення жалю в них не чітко виражене. Письменник поєднує їх з іншими емоційними явищами – сльозами, розпачем, сумом, досадою, уживаючи лексеми *скімлити, плакати, рюмсати, розчулитися, зітхати, схлипувати, щеміти, мучити, шкода*. Пор.: *Олесь глибше зарився в подушку і тоненько заскімлив* [Тютюнник 2009: 73]; *Катря прилягла бочком на подушки, затулила очі хусткою й заплакала, а Степан, побуряковілий від склянки перваку, часто закліпав очима, хуленько зав’язав у вузлик шмат грудини, два кусені сала колієві на гостинець і, подякувавши за поміч, вирядив Кузьму за ворота* [Тютюнник 2009: 219]; *Стеха схилилася на подушку і тихо заплакала, згадавши найстарших своїх синів, котрих забрала у неї війна* [Тютюнник 2009: 173]; *А перестала б ти рюмсать!* – *гримнув на жінку з порога. Помітивши на її щоках червоні од огню в печі сльози* [Тютюнник 2009: 219]; *Сло’м, якоесь одбудемо, – сказав Степан, позіхаючи, і незабаром заснув, а Степанида ще довго ворочалася, зітхала, тихенько схлипувала й задрімала десь аж перед першими півнями* [Тютюнник 2009: 218]; *Оце б тільки жити та жити, а бач – старість – і зітхають, міцніше тримаються за руки, обходячи калюжі, як молоді круг аналоя* [Тютюнник 2009: 153]; *І грудям дихалося легко, просторо, тільки щеміло там щось на самісінькому дні...* [Тютюнник 2009: 165]; *А він: навіщо людину мучити. Як вона і так мучиться* [Тютюнник 2009: 392]; *Із села Степан повернувся на доброму*

підпитку, і так йому стало **шкода Катрі та себе з жінкою, що він аж заплакав** [Тютюнник 2009: 221].

Неодноразово для репрезентації концептів *болю* і *жалью* автор вживає оцінну характеристику суб'єкта, виражену переважно атрибутивами **бідний, сердешний**, які виконують у тексті особливе смислове навантаження, наприклад: *Оглядаюсь на тітку, а вони, бідні, аж тремтять, аж у лиці міняться – видно, і поворожити кортить, і бояться, щоб не випало, немов дядька їхнього немає...* [Тютюнник 2009: 120]; *Бачиться їй Дмитро позавчора, це якраз під п'ятницю, так погано: наче стоїть, **сердешний**, по груди в зеленій воді* [Тютюнник 2009: 118].

Для позначення негативних емоційних і психологічних станів Григійр Тютюнник уживає лексему **горе**, наприклад: *У **горі**, сину, ні на кого серця немає. Саме **горе*** [Тютюнник 2009: 391]; ***Горе**, – сказав Степан. – **Горе**, Стешко, тільки дурне...* [Тютюнник 2009: 405].

Нерідко вербалізація аналізованих образів відбувається через кольористику як невід'ємний компонент мовної палітри твору. Колористична гама концепту *біль* підкорена загальній контрастній структурі й представлена переважно чорним і червоним забарвленням, що абсолютно відповідає концепції екзистенціалістів. У творах Григора Тютюнника часто спостерігаємо явище, коли природа безпосередньо визначає стан його героїв. Переживання страху, самоти нерідко відтінене символічними кольоровими образами. Часто письменник для точного вираження душевного стану героя вживає прикметники як яскраву кольорову деталь.

Найчастіше митець використовує чорний колір: „*чорне гілля*”, „*село чорне*”, „*чорна хмара*”, „*чорні тіні*”, „*чорна вода*”. Неодноразово трапляються в його оповіданнях і новелах образи місяця, сонця, туману та інших природних явищ, що забарвлені в червоний колір. Використання письменником червоного й чорного кольорів є засобом передачі суму, болю, страху, якихось неприємних передчуттів. Саме таке значення червоного кольору характерне для поезики творів Григора Тютюнника, наприклад: *За станційними деревами сходить місяць, там **було червоно** і виднілися крізь листя сонні воронячі гнізда* [Тютюнник 2009: 302]; *А сонячне проміння згасало над горою, де пасіка, небо роздвоїлося на синє, од степу, – нічне – й **червоне**, од гори, – вечорове <...> Сонце було при заході, **червоне**, без проміння, тихе й сумне* [Тютюнник 2009: 165]; *Коли внизу між стовбурами дерев за річкою зринуло **червоне** коло місяця, Данило увійшов до сторожки, намацав примістку й ліг: доки вепри вийдуть на пасовисько, можна трохи перепочити* [Тютюнник 2009: 165].

Отже, аналіз оповідань і повістей Григора Тютюнника показав, що внутрішній психічний стан героїв у зіткненні із зовнішнім світом – стан образи (*біль* / *жаль*) – розкрито через прийом самоаналізу персонажа, внутрішній монолог, міміку, вираз очей, обличчя, дії, рухи, позу, жести, інтонацію голосу, монолог, діалог, авторську оповідь, психологізований

пейзаж, асоціативну деталь. Як бачимо, митець використовує найрізноманітніші мовні засоби для вираження душевного суму своїх героїв. Найпоширенішими у нього є лексеми із семантикою жалю, прикметники із жалісним / болісливим конотативним відтінком, вигуки. Як підсумок, зауважимо, що вербальне втілення концептів болю і жалю в мовному світі письменника дозволяє виокремити такі основні функції художнього навантаження цих понять: *екзистенційна*, за якою буття людини (автора) неминуче пов'язане з болем; *національно-ментальна*, адже відомо, що концепти біль / жаль – одні із своєрідних кодів української нації; *емотивна*, визначена ототожненням болю із стражданням і мукою; *образно-творча* (біль і жаль реалізують творчий імпульс письменника). Отже, зважаючи на категоріально-конотативні ознаки концептів *біль* і *жаль*, можемо стверджувати, що вони в мовній та концептуальній картині світу Григора Тютюнника постають як комплементарні. Це зумовлено індивідуальними (життєвими) та загальнонаціональними особливостями автора-мовця.

Література

Аврахов 1989 – Аврахов Т. Поліфункціональність художньої деталі у творчості Григора Тютюнника / Т. Аврахов // Укр. мова і л-ра в шк. – 1989. – № 8. – С. 16 – 22; **Аврахов 1992** – Аврахов Т. Екзистенція в художньому слові Григора Тютюнника / Т. Аврахов // Укр. мова і л-ра в шк. – 1992. – № 9. – С. 46 – 48; **Бондаренко 1995** – Бондаренко А. Лексична парадигма „страждання” в поезиці В. Стуса / А. Бондаренко // Мовознавство. – 1995. – № 2 – 3. – С. 47 – 54; **Висоцька 2000** – Висоцька Л. Психоаналітична інтерпретація малої прози Григора Тютюнника [Електронний ресурс] / Л. Висоцька. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/7039/1>; **Даниленко 2000** – Даниленко В. Енергія болю (психічна травма в художньому світі Григора Тютюнника) / В. Даниленко // Слово і час. – 2000. – № 4. – С. 27 – 29; **Даниленко 2008** – Даниленко В. Г. Лісоруб у пустелі : письменник і літературний процес / В. Г. Даниленко – К. : Академвидав, 2008. – 352 с.; **Литвин 1998** – Литвин В. Концепція художньої деталі в „малій” прозі Григора Тютюнника / В. Литвин // Дивослово. – 1998. – № 11. – С. 7 – 9; **Мовчан 2001** – Мовчан Р. Сильові тенденції творчої манери Григора Тютюнника. До 70-річчя письменника / Р. Мовчан // Укр. мова та л-ра. – 2001. – № 45. – С. 1 – 3; **Мороз 1984** – Мороз Л. З любові й доброти (Григір Тютюнник) : літ.-крит. нарис / Л. Мороз. – К. : Рад. письм., 1984. – 182 с.; **Мороз 1991** – Мороз Л. Григір Тютюнник : нарис життя і творчості / Л. Мороз. – К. : Дніпро, 1991. – 207 с.; **Мусієнко 1994** – Мусієнко О. „Повна болю душа” / О. Мусієнко // Літ. Україна. – 1994. – 6 січ. – С. 3; 13 січ. – С. 3; 20 січ. – С. 4; 3 лют. – С. 3; **Петленко 2009** – Петленко Л. Кольороепітети у прозі Григора Тютюнника / Лариса Петленко // Дивослово. – 2009. – № 3. – С. 16 – 21; **Тютюнник 2009** – Тютюнник Г. Холодна м'ята : оповідання, повісті, твори для дітей /

Григор Тютюнник ; упорядкув. і передм. П. П.Засенка. – К. : Укр. письм., 2009. – 843 с.; Шевченко 1998 – Вічна загадка любові : літературна спадщина Григора Тютюнника. Спогади про письменника / упоряд. та прим. А. Шевченка. – К. : Рад. письм., 1988. – 495 с.

Музиченко Н. І. Лексико-граматична вербалізація жалю та болю у творчості Григора Тютюнника

У статті проаналізовано лексико-граматичне вербальне вираження концептів *біль* і *жаль* в авторській мовній картині Григора Тютюнника. З'ясовано їх словесне вираження через внутрішній стан персонажів як домінант ідіостилю письменника. Охарактеризовано лексико-семантичний ряд номенів, що відтворюють образи *болю* і *жально* крізь авторський погляд. Визначено основні риси у вербалізації лексем *біль* і *жаль* у художній лінгвокартині письменника. Установлено, що представлення аналізованих концептів у мові творів митця має культурно-ментальну специфіку. Окремо охарактеризовано колористику у мовному світі Григора Тютюнника як важливий контекст реалізації концептів *болю* і *жально*. На основі проведеного дослідження виділено основні функції художньої вербалізації аналізованих концептів: екзистенційну, національно-ментальну, емотивну, образно-творчу.

Ключові слова: вербалізація, концепт, біль, жаль, мовна картина, Григор Тютюнник, художня творчість, ідіостиль, лексема, домінанта.

Музыченко Н. И. Лексико-грамматическая вербализация сожаления и боли в творчестве Григора Тютюнника

В статье проанализированы лексико-грамматическое вербальное выражение концептов *боль* и *сожаление* в авторской языковой картине Григора Тютюнника. Выяснено их словесное выражение через внутреннее состояние персонажей как доминант идиостиля писателя. Охарактеризован лексико-семантический ряд номенов, воссоздающих образы *боли* и *сожаления* в авторской интерпретации. Определены основные черты вербализации лексем *боль* и *сожаление* в художественной лингвокартине писателя. Установлено, что представление анализируемых концептов в языке произведений художника имеет культурно-ментальную специфику. Отдельно охарактеризована колористика в языковом мире Григора Тютюнника как важный контекст реализации концептов *боли* и *сожаления*. На основе проведенного исследования выделены основные функции художественной вербализации рассматриваемых концептов: экзистенциальную, национально-ментальную, эмотивную, образно-творческую.

Ключевые слова: вербализация, концепт, боль, сожаление, языковая картина, Григор Тютюнник, художественное творчество, идиостиль, лексема, доминанта.

Myzichenko N. I. Lexico-grammatical verbalization of regret and pain info Grygir Tyutyunnik's creativity

The verbal presentation of the psuxoemozijnoho filling of the inner world of writer of through offenses of personages difficult and the linguistic enomenon extraordinarily interesting at the same time.

A vivid word is the best verbal express of subjective emotions (stresses, moods, affects) nauthorial text. Research of the most various facilities of voicing feel and them communicative features by facilities of language, in particularity concepts, is an important and actual task of modern linguistic science.

The idiostul of every author is formed by the certain set of key concepts, presented by the most various lexico-grammaticalunits selected from a national language fund.

The article analyzes the lexico-grammatical verbal expressions concepts „pain” and „regret” in the Grygir Tyutyunnik's language picture. It determined their verbal expression through the inter state of the characters as the dominant idiostyle of the writer. The article characterized a number of titles that reproduce images of regret and pain through editorials. It determiner the main features in write verbalization lexemes pain and regret, the artistic creativity of the writer. Checked that the representation of there concepts in the language of the writer has cultural and mental map specifics. Separately characterized koloristiku in the linguistic world Grygir Tyutyunnik as an important context for the realization of the concepts of pain and regret. Based on the conducted research was selected the main (basis) functions of the art verbalization analyzable concepts: national mental, emotivnu, existencijnu, figuratively-creative.

Creative work of writer, indisputably deserves separateresearch from the specific of expression of the internalstates of personages by means of language means.

Hryhir Tyutyunnyk characteristic riches ofvocabulary, synonyms, phraseological units, wellaimed and witty expressions, in fact, as known, he is master artistic, foremost verbal, detail.

Key words: verbalization, concept, pain, regret, language picture, art creativity, Grygir Tyutyunnyk, works, idiostyle, lexeme dominant.

Стаття надійшла до редакції 06.12.2013 р.

Прийнято до друку 27.12.2013 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Леснова В. В.